Európai Parlament
2024-2029

Halászati Bizottság

2025/2011(INI)

22.04.2025

JELENTÉSTERVEZET

az érzékeny fajok védelmét és az inváziós fajok kezelését, valamint a helyi gazdaságok javát szolgáló halászati gazdálkodási megközelítésekről (2025/2011(INI))

Halászati Bizottság

Előadó: André Rodrigues

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

INDOKOLÁS 7

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT 9

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az érzékeny fajok védelmét és az inváziós fajok kezelését, valamint a helyi gazdaságok javát szolgáló halászati gazdálkodási megközelítésekről
(2025/2011(INI))

Az *Európai Parlament*,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 43. cikkére,

– tekintettel a közös halászati politikáról szóló, 2013. december 11-i 1380/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1],

– tekintettel a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról szóló, 2009. november 20-i 1224/2009/EK tanácsi rendeletre[2],

– tekintettel az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló, 2014. október 22-i 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3] (a továbbiakban: az idegenhonos inváziós fajokról szóló rendelet),

– tekintettel a hajók ballasztvizének és üledékének ellenőrzéséről és kezeléséről szóló nemzetközi egyezményre,

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Halászati Bizottság jelentésére (A10-0000/2025),

A. mivel az Unió már régóta elismeri, hogy a fenntartható halászattal és halászati gazdálkodással kapcsolatos megközelítések jelentős szerepet játszanak a tenger biológiai sokféleségének megőrzésében, az érzékeny fajok védelmében, a helyi gazdaságok támogatásában és az élelmezésbiztonság biztosításában;

B. mivel az idegenhonos inváziós fajok hozzájárulnak a biológiai sokféleség csökkenéséhez, negatív hatással vannak a halászatra, az akvakultúrára és az ökoszisztéma-funkciókra, továbbá károsak lehetnek az emberi egészségre és a biológiai védelemre nézve;

C. mivel az Unió számos intézkedést elfogadott az idegenhonos inváziós fajok elterjedésének feltérképezése és ellensúlyozása érdekében, például az idegenhonos inváziós fajokról szóló rendeletet, amely létrehozza az Unió számára veszélyt jelentő fajok jegyzékét, és ellenőrzési intézkedéseket hajt végre;

[1] HL L 354., 2013.12.28., 22. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
[2] HL L 343., 2009.12.22., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.
[3] HL L 317., 2014.11.4., 35. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.

D. mivel az idegenhonos fajokkal foglalkozó európai információs hálózat (EASIN) jelenleg 12 423, különböző környezetekben előforduló idegenhonos fajt, köztük 1440 (11,6%) tengeri fajt követ nyomon; mivel a 2019-es adatok szerint Európa tengeri partvonalainak 53%-ára jelentenek veszélyt az idegenhonos inváziós fajok, azonban a regionális eltérések jelentősek: a Balti-tenger esetében ez az arány 33%, a Fekete-tenger esetében 100%, a Földközi-tenger esetében 98%, az Atlanti-óceán északkeleti részén pedig 25%;

E. mivel az éghajlatváltozás, különösen az óceánok felmelegedése, valamint az áruk és személyek fokozott mozgása kulcsfontosságú tényezők az idegenhonos inváziós fajok behurcolásában, és fokozhatják e fajoknak az érzékeny fajokra, az ökoszisztémákra és ebből következően a halászati tevékenységekre gyakorolt hatását;

F. mivel az idegenhonos inváziós fajok kezeléséhez határozott nemzetközi fellépésre is szükség van; mivel a Biológiai Sokféleség Egyezmény horizontális kérdésként ismeri el az idegenhonos inváziós fajokat, és a biológiai sokféleségre vonatkozó kunming-montreali keret célja, hogy 2030-ig legalább 50%-kal csökkentse az idegenhonos inváziós fajok behurcolását és megtelepedését;

Érzékeny fajok: az óceánok rezilienciájának indikátorai

1. kiemeli, hogy az érzékeny fajok a tengeri ökoszisztémák állapotának indikátoraiként egyedülálló szerepet töltenek be, valamint hogy védelmük és megőrzésük környezeti, gazdasági és társadalmi előnyökkel jár;

2. sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mozdítsák elő az érzékeny fajok védelmét előtérbe helyező halászati gazdálkodási megközelítéseket, többek között a védett tengeri területekre vonatkozó uniós célok megfelelő végrehajtása és a kritikus élőhelyek védelmének megerősítése révén;

3. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki a közös halászati politika eszközeit, különösen a halászati kölcsönhatások kezelésére és az érzékeny fajok védelmének fokozására irányuló technikai intézkedéseket;

4. emlékeztet arra, hogy a közös halászati politika keretében gyűjtött adatok fontos szerepet játszanak a halászat érzékeny fajokra gyakorolt hatásának pontos meghatározásában;

5. hangsúlyozza, hogy a közös halászati politikához közvetlenül kapcsolódó javaslatokon túl minden vonatkozó jogalkotási javaslatban is meg kell erősíteni az érzékeny fajok védelmét és helyreállítását;

Invazív fajok: *az óceánjainkat és gazdaságunkat fenyegető veszélyforrás*

6. hangsúlyozza, hogy az idegenhonos inváziós fajok veszélyeztetik a halászatot és az akvakultúrát, az őshonos tengeri biológiai sokféleséget és az ökoszisztémákat, és ezáltal kihatnak a halászok és a part menti közösségek jövedelmére;

7. emlékeztet arra, hogy az Unióban 88 idegenhonos inváziós fajt szabályoznak szigorúan, köztük 47, az Unió számára veszélyt jelentő állatfajt és 41 növényfajt;

8. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Unió számára veszélyt jelentő fajok jelenlegi jegyzéke nem ismeri el teljes mértékben az idegenhonos inváziós fajok uniós halászatra, akvakultúrára és tengeri környezetre jelentett veszélyét, mivel jelenleg csak két tengeri faj (a Plotosus lineatus és a Rugulopteryx okamurae) szerepel a listán; kéri, hogy naprakész tudományos szakvélemények és kockázatértékelések alapján javítsák e jegyzéket;

9. sajnálatát fejezi ki a tengeri idegenhonos inváziós fajokra vonatkozó egyedi nyomonkövetési programok hiánya miatt, és jobb nyomonkövetési módszerekre és a mutatók Unió-szerte történő harmonizálására, valamint fokozott technikai és pénzügyi támogatásra szólít fel;

10. javasolja, hogy valamennyi európai tengeri régióra és alrégióra vonatkozóan állapítsanak meg egy küszöbérték-meghatározási módszert és értékeket, figyelembe véve a halászatra gyakorolt hatást, az útvonalak kezelhetőségét, valamint a ballasztvízkezelésről szóló egyezmény érvényesítésének és a hajótest-szennyeződésre vonatkozó iránymutatások alkalmazásának szükségességét;

11. felhívja a figyelmet a szárazföldi és édesvízi ökoszisztémákba, valamint az óceánokba és tengerekbe behurcolt idegenhonos inváziós fajok közötti lehetséges kapcsolatokra, valamint azoknak a halászatra és az akvakultúrára gyakorolt hatásukra; felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki átfogó stratégiát e probléma kezelésére;

12. hangsúlyozza, hogy a tengeri idegen fajok hatékony kezelésében abszolút prioritás a holisztikus, megelőző és többvektoros, útvonalalapú gazdálkodási megközelítés; ösztönzi a tagállamokat, hogy fokozottabban alkalmazzák a kilátások feltérképezését és az olyan új technikákat, mint az eDNS, a mesterséges intelligencia és az automatizált nyomon követés, valamint forduljanak többször a halászokhoz, a part menti közösségekhez és a civil tudományhoz annak érdekében, hogy kiemelten tudjanak foglalkozni az új, újonnan megjelenő és magas kockázatú idegenhonos inváziós fajokkal a halászat és az akvakultúra területén;

13. felhívja a tagállamokat, hogy a tengeri idegenhonos inváziós fajok korai észlelésére és gyors felszámolására irányuló gyorsreagálási intézkedések végrehajtása, valamint a már széles körben elterjedt fajok kezelése érdekében erősítsék meg a kommunikációt, a koordinációt és az együttműködést;

14. hangsúlyozza, hogy a Földközi-tenger egy olyan problémás terület, ahol több idegenhonos inváziós faj található, mint a világ bármely más tengerében, ami jelentős hatást gyakorol a halászati és akvakultúra-ágazatra, és ezért különös figyelmet igényel;

15. kiemeli az EASIN értesítési rendszerének fontosságát, különösen az új észlelésekkel, a felszámolási intézkedésekkel és a hivatalos ellenőrzések észleléseivel kapcsolatos, időben történő és átfogó bejelentések szempontjából; sürgeti a tagállamokat, hogy javítsák a rendszert további információk, különösen az eloszlási adatok rendelkezésre bocsátásával, kiegészítve azokat a halászoktól kapott tájékoztatással;

16. emlékeztet az idegenhonos inváziós fajok nemzetközi dimenziójára, és javasolja, hogy az Unió – a Biológiai Sokféleség Egyezmény és a biológiai sokféleségre vonatkozó kunming-montreali keret összefüggésében – a regionális halászati gazdálkodási szervezeteken keresztül erősítse meg az ezzel kapcsolatos fellépéseit, és felhívja az

Uniót, hogy fokozza a többi országgal folytatott, együttműködésen alapuló tudásmegosztást és kölcsönös tanulási csereprogramokat;

A part menti közösségek előtt álló lehetőségek és kihívások

17. hangsúlyozza, hogy az idegenhonos inváziós fajok jelentős negatív hatást gyakorolnak a halászatra, az akvakultúrára, a part menti közösségekre és más gazdasági tevékenységekre; úgy véli, hogy az új inváziók hatékony megelőzése és a sikeres mérséklési intézkedések végrehajtása érdekében a biológiai sokféleség csökkenésén és az ökoszisztémákra gyakorolt hatásokon túl mindenképpen figyelembe kell venni az idegenhonos inváziós fajok tágabb társadalmi, gazdasági és kulturális következményeit is;

18. a halászok, a halászati ágazat érdekelt felei és a nyilvánosság tájékoztatása és bevonása érdekében figyelemfelkeltő kampányok kidolgozására szólít fel az idegenhonos inváziós fajok behurcolásáról, észleléséről és hatásairól;

19. szorgalmazza a tengeri ökoszisztémák védelmének és az érzékeny fajok megőrzésének pénzügyi támogatását, valamint kéri, hogy regionális, nemzeti és uniós szinten alakítsanak ki az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos tájékoztatási, nyomonkövetési és korai előrejelző rendszereket, tekintettel e lépéseknek mind a halászatra, mind a biológiai sokféleség megőrzésére gyakorolt pozitív hatására;

20. emlékezteti a Bizottságot, hogy a legkülső régiók fontos biztonságos menedékül szolgálnak az érzékeny tengeri fajok számára, ugyanakkor rendkívül kiszolgáltatottak is az idegenhonos inváziós fajokkal szemben; kéri annak elismerését, hogy ezekben a régiókban védeni kell ezeket az érzékeny fajokat és fel kell venni a harcot az idegenhonos inváziós fajok ellen, és felhívja a figyelmet arra, hogy a fenntartható ökoturizmus a tengeri ökoszisztémák védelmének egyik eszközéül szolgálhat, miközben közvetlen előnyöket biztosít a halászati és az akvakultúra-ágazat számára;

°

° °

21. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt a határozatot a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

Ez a jelentés az érzékeny tengeri fajok védelmével, az idegenhonos inváziós fajok jelentette növekvő fenyegetés kezelésével, valamint annak biztosításával foglalkozik, hogy ezek az erőfeszítések pozitívan járuljanak hozzá a helyi gazdaságokhoz, különösen a halászati és akvakultúra-ágazatban. Ezek döntő fontosságú és egymással összefüggő kihívások.

A jelentés elismeri, hogy az Európai Unió régóta elkötelezett a fenntartható halászati gazdálkodás mellett, és szerepet játszik a tengeri biológiai sokféleség megőrzésében, a veszélyeztetett fajok védelmében, a part menti közösségek támogatásában és az élelmezésbiztonság garantálásában, ugyanakkor arra is felhívja a figyelmet, hogy a tengeri idegenhonos inváziós fajok tekintetében azok jelenlétéről és az Uniót és a tagállamokat fenyegető veszélyeiről lényegesen kevesebb adat áll rendelkezésre, mint a más ökoszisztémákban jelen lévő idegenhonos inváziós fajok esetében.

A jelentés hangsúlyozza, hogy az érzékeny fajok a tengeri ökoszisztémák egészségének létfontosságú mutatóiként alapvető szerepet töltenek be, valamint azt, hogy e fajok védelme eredendően környezeti, gazdasági és társadalmi értékkel bír. Sürgeti a Bizottságot és a tagállamokat, hogy szilárd halászati gazdálkodási megközelítések, a védett tengeri területekre vonatkozó célok teljes körű végrehajtása és a kritikus élőhelyek fokozott védelme révén kezeljék kiemelt helyen e fajok védelmét.

Hangsúlyozza továbbá, hogy a halászat érzékeny fajokkal való kölcsönhatásának csökkentése érdekében teljes mértékben ki kell használni a közös halászati politika keretében rendelkezésre álló eszközöket, különösen a technikai intézkedésekről szóló rendeletet, és kiemeli, hogy a közös halászati politika keretében gyűjtött adatok rendkívül fontosak a halászati hatások pontos értékelése szempontjából, továbbá felszólít az érzékeny fajok védelmének és helyreállításának valamennyi vonatkozó jogalkotási javaslatba történő integrálására.

Bár elismeri az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jelenlegi listáját, sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a jegyzék nem tükrözi megfelelően az idegenhonos inváziós fajok által az Unió tengeri környezetére jelentett jelentős veszélyt, és felszólít a lista sürgős, a legújabb tudományos bizonyítékok és kockázatértékelések alapján történő javítására.

A jelentés kiemeli továbbá a tengeri idegenhonos inváziós fajokra vonatkozó egyedi nyomonkövetési programok hiányosságait, és javasolja a nyomonkövetési módszerek javítását és a mutatók harmonizálását az egész Unióban. Azt ajánlja, hogy valamennyi európai tengeri régióra vonatkozóan dolgozzanak ki küszöbérték-meghatározási módszertanokat és értékeket, figyelembe véve az útvonalak kezelhetőségét és a ballasztvízkezelésről szóló egyezmény hatékony végrehajtását.

A jelentés hangsúlyozza továbbá, hogy az éghajlatváltozás és a fokozott globális mozgás növekvő szerepet játszik az idegenhonos inváziós fajok behurcolásában és elterjedésében, fokozva az érzékeny fajokra és ökoszisztémákra gyakorolt hatásukat, ami közvetlen következményekkel jár a halászati tevékenységekre nézve.

Végezetül elismeri az idegenhonos inváziós fajok jelentette kihívás nemzetközi dimenzióját, valamint az Unió elkötelezettségét a Biológiai Sokféleség Egyezmény és a biológiai sokféleségre vonatkozó kunming-montreali keret keretében.

Az utolsó szakasz a part menti közösségek javát szolgáló lehetőségekre, valamint az azokkal kapcsolatos kihívásokra összpontosít. Hangsúlyozza, hogy az idegenhonos inváziós fajok nemcsak károsítják a biológiai sokféleséget, hanem negatív hatással járnak a halászatra, az akvakultúrára és más gazdasági, társadalmi és kulturális tevékenységekre is, és hangsúlyozza, hogy az új inváziók hatékony megelőzése és a mérséklési intézkedések végrehajtása érdekében átfogóan meg kell érteni az idegenhonos inváziós fajoknak a gazdaságra, az ökoszisztéma-szolgáltatásokra és a biológiai sokféleségre gyakorolt hatásait.

Az idegenhonos inváziós fajok behurcolásának, felderítésének és hatásainak jobb megértése érdekében a halászokat, a nyilvánosságot és az érdekelt feleket célzó figyelemfelkeltő kampányok kidolgozására szólít fel, szorgalmazza a tengeri ökoszisztémák és az érzékeny fajok védelmének pénzügyi támogatását, valamint kéri, hogy regionális, nemzeti és európai szinten alakítsanak ki az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos tájékoztatási, nyomonkövetési és korai előrejelző rendszereket, elismerve azok kettős hasznát a biológiai sokféleség megőrzése és a halászat szempontjából.

Végezetül elismeri, hogy a legkülső régiók különösen sebezhetőek az idegenhonos inváziós fajokkal szemben, valamint hogy az érzékeny fajok fontos szerepet játszanak e régiók tengeri környezetében, és kéri annak elismerését, hogy ezekben a régiókban mindkét kérdést fontos kezelni, továbbá felhívja a figyelmet arra, hogy a fenntartható ökoturizmus lehetőségeket rejt a tengeri ökoszisztémák megőrzésének előmozdítása szempontjából, és közvetlen előnyökkel jár a halászat és az akvakultúra számára.

Következésképpen ez a jelentés arra törekszik, hogy ösztönözze a fellépést, és integráltabb, tudományosan megalapozott és együttműködésen alapuló megközelítést szorgalmaz, elismerve ezen egymással összefüggő kihívások sürgősségét és összetettségét.

MELLÉKLET: AZON SZERVEZETEK VAGY SZEMÉLYEK, AMELYEKTŐL, ILLETVE AKIKTŐL AZ ELŐADÓ ÉSZREVÉTELEKET KAPOTT

Az eljárási szabályzat I. melléklete 8. cikkének megfelelően az előadó kijelenti, hogy az alábbi szervezetektől vagy személyektől kapott észrevételeket a jelentéstervezet elkészítése során:

Szervezetet és/vagy személy
Ana Cristina Cardoso (PhD), Scientific Officer, European Commission, Joint Research Centre, Directorate D – Sustainable Resources, Unit D.02 Ocean and Water

A fenti felsorolás az előadó kizárólagos felelősségi körében készült.

Amennyiben a felsorolásban természetes személyek saját nevükkel vagy feladatkörükkel vagy mindkettővel azonosítva szerepelnek, az előadó kijelenti, hogy az érintett természetes személyeknek megküldte az Európai Parlament 484. sz. Adatvédelmi nyilatkozatát (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), amely meghatározza a személyes adataik kezelésére alkalmazandó szabályokat és az említett adatkezeléshez kapcsolódó jogokat.